Затверджено Вченою Радою ОНУ
імені І.І. Мечникова
від "20"трудня 20 16 р. № 4

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

(повна назва вищого навчального закладу)

Кафедра ІНОЗЕМНИХ МОВ ПРИРОДНИЧИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____Хмарський В.М.
"_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Академічне письмо (англійська мова)»
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень

Спеціальність 123 Комп'ютерна інженерія:
(код і назва спеціальності (тей)

Інститут/факультет Факультет математики, фізики та інформаційних технологій
(назва інституту, факультету)

2020 рік

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Академічне письмо (англійська мова)».

Розробник: Ткаченко Г. В., к. філол. н., доцент кафедри іноземних мов природничих факультетів.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов природничих факультетів

Протокол № 1 від "28" серпня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ (Неклесова В. Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від. "30" серпня 2020 р.

Голова НМК _____ (Телецька Т.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від. "____"_____20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від. "____"_____20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	***заочна форма навчання***
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів – 2 змістових модулів – 2	Галузь знань 12 Інформаційні науки (шифр і назва) Спеціальність 123 Комп'ютерна інженерія; (код і назва) Спеціалізації: _____ (назва) Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень	Нормативна (ВНЗ/студента)	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й -18 год. 2-й - 7 год.	1-й -18 год. 2-й - 7 год.
		Практичні	
		25 год.	25 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		65 год.	65 год.
		Форма підсумкового контролю: 1-й сем. – залік;1-й сем. – залік 2-й сем.– залік; 2-й сем. – залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Академічне письмо (англійська мова)» є формування у студентів комунікативної компетентності, необхідної для спілкування у знайомих/ типових ситуаціях, які зустрічаються в академічному та загально-професійному контекстах.

Завдання:

Освітні:
- сформувати у студентів загальні компетентності (знання, вміння та навички: вміння вчитися та продовжувати навчання впродовж життя);
- сприяти розвитку здібностей до самооцінювання та здатності до самостійного навчання, що дозволятиме студентам продовжувати освіту в академічному та професійному середовищі як під час навчання у ВНЗ, так і після отримання диплома про вищу освіту.

Пізнавальні:
- залучати студентів до таких академічних видів діяльності, які активізують і далі розвивають увесь спектр пізнавальних здібностей.

Розвивальні:
- допомагати студентам у формуванні загальних компетентностей з метою розвитку особистої мотивації (цінностей, ідеалів);
- зміцнювати впевненість студентів як користувачів мови, а також їхнє позитивне ставлення до вивчення мови.

Соціальні:
- сприяти становленню критичного самоусвідомлення та умінь спілкуватися і робити вагомий внесок у міжнародне середовище, що постійно змінюється.

Соціо-культурні:
- сприяти розумінню різнопланових міжнародних соціо-культурних проблем для того, щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій.

Практичні:
- сформувати у студентів загальні фахові комунікативні компетентності для забезпечення спілкування в знайомому академічному та професійному середовищі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК):

- ЗК1.1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

- ЗК1.2. Здатність спілкуватися іноземною мовою;
- ЗК1.3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК1.4. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації;
- ЗК1.5. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК1.6. Розумові вміння аналізу, порівняння, систематизації, класифікації, синтезу, узагальнення;
- ЗК 1.7. Здатність вчитися самостійно;
- ЗК1.8. Здатність вдосконалювати власне навчання, розвивати дослідницькі вміння;
- ЗК1.9. Гнучкість мислення, відкритість до застосування набутих знань та компетентностей як у сфері професійної діяльності, так і у повсякденному житті;
- ЗК1.10. Здатність до міжособистісного спілкування та командної діяльності;
- ЗК1.6. Здатність до самооцінювання;
- ЗК1.7. Здатність до прийняття рішень;
- ЗК1.8. Комунікативні вміння;
- ЗК1.9. Здатність до ефективної письмової комунікації;
- ЗК1.10. Здатність до усного та письмового представлення професійної комплексної інформації з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- ЗК1.11. дотримання етичних принципів з погляду професійної чесності;
- ЗК1.12. Здатність цінувати різноманіття та мультикультурність;
- ЗК1.13. Здатність до критичного мислення;

б) фахових загальних (КФЗ 2):

- КФЗ2.1. Професійна комунікативна компетентність знаходиться у центрі уваги курсу й формується у студентів даної спеціалізації для реальних академічних та професійних сфер і ситуацій із огляду на зовнішній контекст спілкування.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

1) знати та вміти використовувати наступні ***мовні одиниці, структури та поняття:*** *Часи дієслова: теперішній, майбутній, минулий. Дійсний та пасивний стан дієслова. Непряма мова. Безособові форми дієслова: інфінітив, герундій, дієприслівник.Модальні дієслова та вирази для висловлення можливості, імовірності, вірогідності впевненості. Умовні речення. Прийменники місця та часу. Лексико-синтаксичні засоби поєднання інформації (додавання,*

послідовності, протиставлення, причини/наслідку, цілі, поступки, порівняння) у логічно об'єднаний дискурс.

2) вміти:

- встановлювати і підтримувати комунікацію в навчальних ситуаціях, типових для повсякденного життя студентів, використовуючи мовленнєві вміння, навички і стратегії відповідно до конкретної ситуації;
- обговорювати загальні навчальні та пов'язані зі спеціалізацією питання для досягнення порозуміння;
- готувати публічні виступи з низки загальних питань у політичній, економічній, культурній і професійній сферах із застосуванням відповідних засобів вербальної та невербальної комунікації;
- знаходити нову текстову, графічну, аудіо та відео інформацію з питань, пов'язаних з загальною академічною та професійною діяльністю, що міститься в іншомовних матеріалах (як у надрукованому, так і в електронному вигляді), користуючись відповідними пошуковими методами;
- аналізувати інформацію з іншомовних джерел для отримання даних, необхідних для виконання загальних академічних та професійних завдань;
- писати іноземною мовою низку документів, необхідних для участі у міжнародних академічних заходах, програмах обміну студентами та/або для працевлаштування.
- отримувати інформацію, думки і точки зору з різних джерел у межах своїх академічних та професійних інтересів;
- читати оригінальну літературу за фахом, використовувати різні види читання: вивчаючого, ознайомлювального, переглядового, пошукового, реферативного;
- проводити різні логічні операції (аналіз, синтез, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, аргументування, узагальнення і висновок), вилучати головну та другорядну інформацію;
- творчо аналізувати та оцінювати факти, що отримані з різних інформаційних джерел;
- трансформувати текстовий матеріал в ході змістової редукції та компресії інформації; обробляти великий обсяг англомовної інформації;
- оформляти витягнуту з іноземних джерел інформацію у вигляді перекладу, реферату, анотації;
- робити реферативний та анотаційний переклад;
- писати тези, оформляти заявки на участь в міжнародній конференції;
- логічно і цілісно як в смисловому, так і в структурному відносинах висловити точку зору з проблеми дослідження;

- скласти план і вибрати стратегію повідомлення, доповіді, презентації з проблеми наукового дослідження;
- установлювати і підтримувати мовний контакт з аудиторією за допомогою адекватних стилістичних засобів (пояснення, визначення, аргументація, висновки, оцінки явищ);
- спілкуватися з проблем мети, методів та засобів дослідження, обробки даних, висновків та інших аспектів наукової роботи;
- робити презентації англійською мовою на семінарах, конференціях тощо;
- спілкуватися з колегами на науково-професійні теми (участь в міжнародних конференціях, міжнародних грантах і програмах обміну в галузі наукових досліджень);
- дотримуватися правил мовленнєвого етикету наукового діалогічного спілкування;
- вести діалог проблемного характеру з використанням адекватних мовних форм (питання, згода/незгода, заперечення, порівняння, протиставлення, прохання та ін.);
- володіти стратегією і тактикою спілкування в полілогах (дискусія, диспут, дебати);
- розробляти та викладати міні-лекції за фахом студентам 1 курсу навчання.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредити ЄКТС.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Академічне письмо (Academic Writing).

Тема 1. Вища освіта. Університет. Академічна культура. Академічна доброчесність. Академічна свобода. Академічне письмо. Науковий стиль. (Higher Education. University. Academic culture. Academic integrity. Academic freedom. Academic writing. Academic style).

Reading: Academic style (substyles: scientific prose and scientific educational): the use of academic terms, tables, schemes; operating with abstract concepts; use of quotations; logical sequence; unambiguity; argumentation of the statement; use of compound sentences, etc.

Speaking: Presentation and discussion on the topic: «Academic integrity».

Тема 2. Правила оформлення наукового дослідження (магістерської роботи) в Європі та Україні. Термінологічний глосарій за фахом. (The rules for a research (master's thesis) structuring in Europe and Ukraine. Terminological glossary of a professional).

Reading: Reading and understanding academic texts on Professional Subjects. Reading for the main idea and for detail (skimming and scanning).

Writing: Note-taking – organizing key information; identifying noun phrases. Recognizing and writing definitions.

Listening: Data collecting and processing.

Speaking: Asking and answering questions.

Тема 3. Бібліографія. Анотована бібліографія. Цитування, цитата. Правила оформлення бібліографії та посилань на джерела інформації (в Європі та Україні). Написання анотації іноземною мовою до магістерської роботи. (Bibliography. Annotated bibliography. Citation. Rules for bibliography and references (in Europe and Ukraine). Writing an annotation in a foreign language for a master's thesis).

Reading: What is a citation?

Writing: Writing an annotation in a foreign language for a master's thesis.

Speaking: Annotated bibliography. Types of referencing.

Тема 4. Бібліографічний стандарт. Бібліотечний каталог. Онлайн-каталоги (Bibliographic standard. Library catalog. Online catalogs).

Reading: Reading to prepare for a report on the topic "Bibliographic standard."

Writing: Writing a report on a scientific topic.

Speaking: Library catalog. Online catalogs.

Тема 5. Бази даних. Бібліографічні менеджери (Databases. Bibliographic managers**).**

Reading: Reading to prepare for a report on the topic "Databases".

Writing: Writing a report on a scientific topic.

Speaking: Bibliographic managers.

Тема 6. Плагіат – порушення авторського права (Plagiarism is a violation of copyright).

Reading: Reading to prepare for a report on the topic "Plagiarism".

Writing: Writing a report on a scientific topic.

Speaking: Plagiarism is a violation of copyright

Тема 7. Академічна комунікація. Участь у конференціях, дискусіях і дебатах (Academic communication. Participating in conferences, discussions and debates).

Reading: Reading to prepare for a report.

Writing: Writing a report on a scientific topic.

Speaking: Strategies for making presentation essential.

Тема 8. Презентація даних. Робота з візуальними засобами (таблицями, діаграмами, кресленнями, графіками, ілюстраціями, формулами, кількісними даними тощо) (Data Presentation. Working with visuals).

Reading: Recognizing features and parts of a diagram description.

Writing: Writing a short description of visual information. Practicing note-taking techniques.

Listening: Recognizing language for referring to visual information.

Speaking: Presenting visual information.

Змістовий модуль 2. Презентація магістерської роботи (Master's Thesis Presentation).

Тема 9. Презентація магістерської роботи (Master's Thesis Presentation).

Reading: Proofreading to review aspects of vocabulary, planning strategies for extending your vocabulary.

Writing: The text of presentation.

Watching video: The samples of presentations. Predicting the content of a presentation. Evaluating presentation styles. Signposting language.

Preparing and giving a short presentation, selecting a topic from professional area of study.

Giving a Presentation of a personal Master's thesis.

Тема 10. Проведення презентацій, дискусій та переговорів (Conducting presentations, discussions and negotiations).

Reading: Instructions, guides, technicians' reports.

Writing: Writing a report for the conference participation.

Speaking: Reporting of the problem; offering solutions.

Listening/watching video: A conversation at a conference.

Тема 11. Встановлення ділових зв'язків. Корпоративна та академічна культура (Networking. Corporate and Academic culture).

Reading: Scientific journals. Recognizing the difference between fact and opinion.

Writing an essay which incorporates reference and avoids plagiarism.

Listening: Recognizing connections including cause and effect relationships.

Speaking: Accessing and taking part in informal discussion. Interpreting and using intonation.

Watching video: Samples of business and academic communication.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Академічне письмо (Academic Writing).										
Тема 1. Вища освіта. Університет. Академічна культура. Академічна доброчесність. Академічна свобода. Академічне письмо. Науковий стиль. (Higher Education. University. Academic culture. Academic integrity. Academic freedom. Academic writing. Academic style).	7		2		5	7		2		5
Тема 2. Правила оформлення наукового дослідження (магістерської роботи) в Європі та Україні. Термінологічний глосарій за фахом. (The rules for a research (master's thesis) structuring in Europe and Ukraine. Terminological glossary of a professional).	7		2		5	7		2		5
Тема 3. Бібліографія. Анотована бібліографія. Цитування, цитата. Правила оформлення бібліографії та посилань на джерела інформації (в Європі та Україні). Написання анотації іноземною мовою до магістерської роботи. (Bibliography. Annotated bibliography. Citation. Rules for	7		2		5	7		2		5

bibliography and references (in Europe and Ukraine). Writing an annotation in a foreign language for a master's thesis).										
Тема 4. Бібліографічний стандарт. Бібліотечний каталог. Онлайн-каталоги (Bibliographic standard. Library catalog. Online catalogs).	7		2		5	7		2		5
Тема 5. Бази даних. Бібліографічні менеджери (Databases. Bibliographic managers).	7		2		5	7		2		5
Тема 6. Плагіат – порушення авторського права (Plagiarism is a violation of copyright).			2		5	7		2		5
Тема 7. Академічна комунікація. Участь у конференціях, дискусіях і дебатах (Academic communication. Participating in conferences, discussions and debates).	9		3		6	9		3		6
Тема 8. Презентація даних. Робота з візуальними засобами (таблицями, діаграмами, кресленнями, графіками, ілюстраціями, формулами, кількісними даними тощо) (Data Presentation. Working with visuals).	9		3		6	9		3		6
Разом за змістовим модулем 1	60		18		42	60		18		42
Змістовий модуль 2. Презентація магістерської роботи (Master's Thesis Presentation).										
Тема 9. Презентація магістерської роботи (Master's Thesis Presentation).	15		2		13	15		2		13
Тема 10. Проведення презентацій, дискусій та переговорів (Conducting presentations, discussions and negotiations).	7		2		5	7		2		5
Тема 11. Встановлення ділових зв'язків. Корпоративна та академічна культура (Networking. Corporate and Academic culture). a master's thesis).	7		2		5	7		2		5
Разом за змістовим модулем 2	28		5		23	28		5		23

Підсумковий контроль	2		2			2		2		
Разом	90		25		65	90		25		65

5. Методи навчання

- індивідуальна, групова, колективна роботи в аудиторії;
- мозковий штурм (brain storm);
- обмін думками (think-pair-share);
- рольова гра (role play);
- застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій;
- використання інтернет-ресурсів.

7. Методи контролю

- попередній (вхідний) контроль (placement test);
- попередній (вхідний), поточний, рубіжний і підсумковий контроль;
- перевірка перебігу виконання домашніх завдань, науково-дослідних робіт;
- усний, письмовий тестовий контроль;
- метод самоконтролю студента.

8. Питання для підсумкового контролю
(I семестр – залік).

1. Перекладіть українською та надайте дефініцію комп’ютерних термінів з вивчених тем.
2. Вимоги до якісної презентації, її структурні частини; мовні вирази та кліше для здійснення певних комунікативних функцій, вимоги до оформлення слайдів, критерії оцінювання презентації.
3. Переклад англомовного тексту за фахом та пов’язаного з дослідженням магістра (обсяг 3-4 сторінок оригінального тексту, що становить не менш ніж 2500 слів).

(II семестр – залік).

До підсумкового контролю допускаються студенти, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30 % балів від загальної кількості балів з дисципліни (тобто більше 50 % від кількості балів поточного контролю) за системою ECTS або за наявністю позитивних оцінок з проміжного модульного контролю.

Залік здійснюється у письмовій та усній формах за наступними питаннями:

1. Усна презентація з використанням слайдів в Power Point на тему пов’язану зі спеціальністю і/або сучасними проблемами у науковій галузі магістра.
2. Анотування наукової статті за фахом (150-200 слів).
3. Бесіда на тему пов’язану з науково-дослідною роботою магістра.
4. Переклад уривка англомовного тексту за фахом та пов’язаного з дослідженням магістра.
5. Співбесіда за однією з тем, що були розглянуті впродовж курсу дисципліни.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

І семестр

Поточний контроль								Підсум. контр. (Залік)	Сума балів
Змістовий модуль №1									
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	20	100
10	10	10	10	10	10	10	10		

Т1, Т2 ... Т8 – теми змістових модулів

ІІ семестр

Поточний контроль			Підсум. контроль (Іспит)	Сума балів
Змістовий модуль № 2			20	100
Т9	Т10	Т11		
20	30	30		

Т9 ... Т11 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
85-89	**B**	добре	
75-84	**C**		
70-74	**D**	задовільно	
60-69	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Основними компонентами науково-методичного забезпечення навчального процесу є:

- державні стандарти освіти;
- навчальні плани;
- навчальна програма дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни;
- підручники та навчальні посібники;
- професійно-орієнтовані матеріали з розробленими викладачем завданнями до них;

- аудіо- та відео- матеріали;
- індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів;
- матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні тестові завдання; контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу);
- словники різного типу.

11. Рекомендована література

Основна

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К.: УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).

2. Кострицька С.І., Зуєнок І.І., Швець О.Д, Поперечна Н.В. Англійська мова для навчання і роботи: підручник для студ. вищ. навч. закл.: у 4 т. Т. 1. Спілкування в соціальному, академічному та професійному середовищах = English for Study and Work: Coursebook in 4 books. Book 1 Socialising in Academic and Professional Environment / С.І. Кострицька, І.І. Зуєнок, О.Д. Швець, Н.В. Поперечна ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Дніпропетровськ : НГУ, 2015. – 162 с.

3. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. – Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. – 44 с.

3. Bailey S. Academic writing: a handbook for international students / S. Bailey. – 3rd ed. – London, New-York: Routledge, 2011. – 314 p.

4. English for Academics / A communication skills course for tutors, lecturers and PhD students. Book 1. Cambridge University Press and British Council, 2014.

5. English for Academics / A communication skills course for tutors, lecturers and PhD students. Book 2. Cambridge University Press and British Council, 2015.

6. Zobel J. Writing for Computer Science / J. Zobel. – 3rd ed. – London: Springer-Verlag London Ltd, 2014. – 285 p.

Додаткова

1. Code of ethics of the Ukrainian Fulbright Association. Етичний кодекс членів Фулбрайтівського товариства України / Харківська правозахисна група. – Харків: Права людини, 2008. – 32 с.

2. Committee on Publication Ethics: (COPE): Promoting integrity in research publication. – Назва з екрану. – Режим доступу: publicationethics.org/.

3. Cottrell S. (1999) The Study Skills Handbook. London: Macmillan Press Ltd. – 145 p.

4. Evans, V. (1998) Successful Writing. Blackpill: Express Publishing. – 116 p.

5. Evans, V. & Scott, S. (2002) Listening and Speaking Skills (For the revised Cambridge Proficiency Test). Blackpill: Express Publishing. – 120 p.

6. Jakeman, V. & McDowell, C.(2000) Cambridge Practice Tests for IELTS 1. Cambridge: Cambridge University Press. – 56 p.

7. Kay, S. & Jones, V. (2001) Inside Out. Oxford: MacMillan Publishers Limited.–160 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Академічне письмо та бібліографія - Головна. – Назва з екрану. – Режим доступу: bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt1.

2. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів. – Назва з екрану. – Режим доступу: https://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk.

3. Стилі оформлення бібліографічних посилань для міжнародних публікацій. Ч. 1. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.library.ukma.edu.ua/.../Styli_oformlennya_bibliohrafichnykh.

4. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». – Назва з екрану. – Режим доступу: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf.

5. Cite This for Me. – Назва з екрану. – Режим доступу: https://www.citethisforme.com/.

6. IELTS (2003) IELTS Handbook [online]. Available from: http://www.ielts.org/library/ handbook_2003.pdf. Accessed 15 Apr 2004.

6. Plagiarism.org - Best Practices for Ensuring Originality in Written Work. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.plagiarism.org/.

VAK.in.ua - Автоматичне оформлення джерел по ВАК України. – Назва з екрану. – Режим доступу: vak.in.ua/.

7. [Electronic resource]. – URL: www.skillsyouneed.com/presentation - skills/

8. [Electronic resource]. – URL: www.mindtools.com/pages/articles/newC S_96.htm
9. [Electronic resource]. – URL: https://www.kent.ac.uk/careers/presentationskills.htm